

TEXT Pavel Nováček

FOTO WWA

DĚTMAROVICE

Když je někomu třicet, říká se, že přicházejí jeho Kristova léta. Protože může a má vydat ze sebe to nejlepší. 31. května uplynulo přesně třicet let od prvního připojení Elektrárny Dětmarovice k energetické síti.

ELEKTRARNA DĚTMAROVICE

EDĚ v číslech

90 TWh – dosavadní výroba elektřiny, k níž bylo potřeba tolik uhlí, které by naplnilo vlak dlouhý z Dětmovic až do Paříže
269 m – výška komínů; první jednopřůtahový od zahájení, druhý dvojprůduchový od r. 1998, kdy proběhlo odsíření
100 m – výška chladicích věží
50 ha – rozloha elektrárny
210 m – nadmořská výška
3000 ot/min – otáčky turbín a generátorů
110 kV – napětí ve vývodových linkách
335 – počet zaměstnanců
36 % – účinnost výroby elektřiny

Severní část ostravsko-karvinského revíru je rovinatá oblast u česko-polských hranic. Na každém kroku jsou vidět stopy důlní činnosti, ale nejsou to jenom haldy a navážky, jak si obvykle představují „cizozemci.“ Výrazným prvkem zdejší krajiny jsou stále se zvětšující vodní plochy. Industriální rybníky vděčí za svůj vznik poddolované klesající půdě. Za poslední století to je někde 30 až 40 metrů. A takovouto krajinou, s nezbytnými panelákovými sídlišti, se dostaneme z Ostravy přes Orlovou až do Dětmovic. Pár set metrů dál už je Polsko.

Nechtěná

V šedesátých letech minulého století ještě nebyly propojeny energetické systémy a tedy neexistovala nadřazená soustava. V „ocelovém srdci republiky“ byl permanentní nedostatek elektrické energie, a tak tam docházelo k častým výpadkům při dodávkách. Na přenos náhradního výkonu se muselo dlouho čekat. Problém měla vyřešit černouhelná elektrárna v Paskově na Frýdecko-Místecku, jenomže usnesení vlády o výstavbě přišlo do jarních měsíců roku 1968 – a občanské iniciativy podbeskydských obcí, už tak sužovaných exhalacemi, se postavily proti. Severomoravský krajský národní výbor couvl. Navrhl šestnáct dalších lokalit a volba padla na Dětmovice. To už byl rok 1970,

a tak nikdo neprotestoval a stavět se začalo hned další jaro. Navíc to bylo rozhodnutí z technického hlediska vhodnější, protože kalová pole i šachty se nacházejí mnohem blíže Dětmovicím než Paskovu.

Jediná

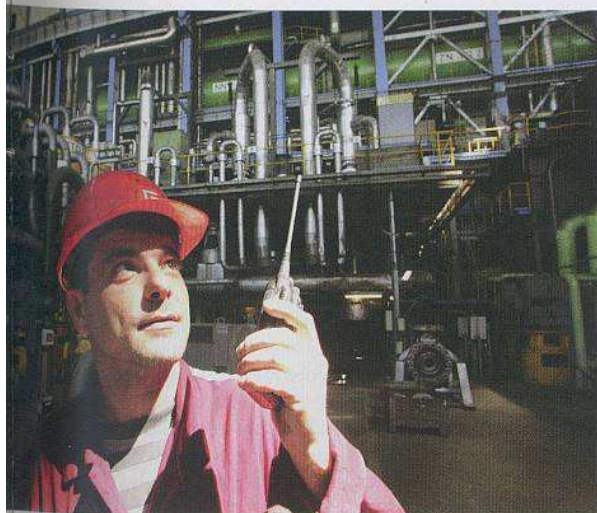
Dětmarovická elektrárna s instalovaným elektrickým výkonem 800 MW je jedinou svého druhu v České republice. Dnes, kdy rentabilita výroby je zásadním kritériem, se vnučuje otázka: vyplatí se vyrábět elektřinu spalováním černého uhlí?

Tady nelze odpovídat kategoricky ano či ne. „V Evropě jsou více zastoupeny tepelné elektrárny spalující černé uhlí, proto-

že základní otázka zní: jaká palivová základna je k dispozici,“ konstatuje ředitel EDĚ Lumír Jendryščík. „U nás to bylo hnědé uhlí, a tak máme elektrárny na toto palivo. Podíváme-li se však do Evropy, zvláště tam, kde je energetická koncepce státu založena na dovozu paliva, je jednoznačně preferováno černé uhlí. To je jednoznačný argument pro názor, že černouhelné elektrárny budou stále konkurenční na evropském trhu s elektřinou,“ tvrdí ředitel.

Pohotová

Po uvedení do plného provozu na počátku zimy 1977 pomohla dětmarovická elektrár-

na snížit míru exhalací v celém regionu, protože byly buď zcela odstaveny, nebo rekonstruovány staré důlní elektrárny. To, spolu se základním cílem, kterým bylo vybudování velkého místního energetického zdroje, bylo její první pozitivum. Tím druhým, aktuálním, je její pohotovost. „Na pokyn centrálního dispečinku musejí být bloky připraveny k okamžitému startu,“ objasňuje L. Jendryščík. „A to my jsme! Samozřejmě, že podmínkou je mít výrobní zařízení v bezvadném stavu. Za tím je spousta práce, jak při jeho údržbě, tak i modernizaci a koneckonců i v samotném provozním personálu,“ pokračuje.

Dlouholeté výsledky potvrzují fakt, že v dětmarovické elektrárně je velmi nízká poruchovost. Tento stav částečně souvisí i s nízkým využíváním bloků, ale, jak zdůrazňuje ředitel Jendryščík, „pohotovost elektráren je jedním z rozhodujících ukazatelů jejich využití“.

Produktivní

„Produktivita elektrárny je závislá na produkci elektřiny. Její výroba je řízena centrálně a management EDĚ ji neovlivní. Doprovodné ukazatele naznačují, jakým směrem se ubíráme. Uvedu jeden z mnoha – vývoj počtu zaměstnanců. V roce 1993 jich bylo v pracovním poměru 1100, o rok později 700, v současné době se na provozu elektrárny podílejí necelé tři stovky našich vlastních zaměstnanců. Prudký pokles počtu za-

městnanců nevznikl jen jejich přesunem do jiných firem. Za snížením se ukrývá i racionalizace podporována modernizací a novými přístupy řízení,“ objasňuje tuto problematiku ředitel EDĚ.

„Naše elektrárna nepřináší tak vysoké zisky jako elektrárny v severních Čechách, ale je zde faktor pohotovosti, a ten je třeba brát v úvahu, hovoříme-li o produktivitě nebo ziskovosti,“ uzavírá Lumír Jendryščík.

Omlazená

Od roku 1971, přes první přifázování 31. května 1975, zahájení zkušebního provozu v listopadu následujícího roku a přechod do trvalého provozu o dvanáct měsíců později, si výstavba elektrárny vyžádala téměř 3,5 miliardy tehdejších korun. Problémy pokračovaly až do začátku 80. let a týkaly se těsnosti tlakového celku kotlů. „Vše se podařilo vyřešit a naše elektrárna se stala spolehlivým článkem české energetiky,“ říká ředitel. Ale elektrárna nezadržitelně stárla, i když výrobní bloky procházely pravidelnými generálními opravami.

Začátek 90. let byl dobou totální nejistoty. Po velké privatizaci se stala EDĚ majetkem akciové společnosti ČEZ jako jediný energetický zdroj v celém moravskoslezském regionu. Ostatní ostravsko-karvinské elektrárny, po léta personálně, technicky, organizačně i dodavatelsky

propojené s EDĚ, přešly k jiným vlastníkům.

Spojením s ČEZ odstartovala v Dětmarovicích omlazovací kúra v podobě modernizace (především nasazením nového počítačového systému řízení výrobních bloků a rozvodu elektřiny) a ekologizace. Instalací nízkoemisních hořáků se výrazně snížila tvorba oxidů dusíku. Největším přínosem však bylo samozřejmě odsíření, dokončené v roce 1998. S více než devadesátiprocentní účinností je zachycován nejen samotný kyslíčník siřičitý, ale také tuhé zbytky ve spalinách. Tehdy byl také postaven druhý elektřárenský komín.

„Naše elektrárna se stala moderním ekologickým zdrojem srovnatelným s evropským standardem,“ může po právu konstatovat její ředitel.

A perspektivní...

V příštím roce začnou rozšířené generální opravy všech bloků, které skončí v roce 2009. Zmodernizovány budou i elektrostatické odlučovače popílku. Počítá se i s rozšířením dodávek tepla do Bohumína, Karviné a Havířova, čímž se pochopitelně zvýší účinnost kombinované výroby elektřiny a tepla. Ale raději už skončeme s výčtem budoucích technologických úprav. EDĚ je v dobré kondici a měla by na tom být ještě lépe. Vždyť je jí teprve třicet. Je v nejlepších letech... ■